

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

11. De tertio præcepto Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

modo petat: vnde cæcus, qui ex turba prætereunte cognouit Christum, nõ minùs obtinuit, quod petijt, ac si vidisset: hoc puto dat magnam pacem animæ, & gaudium spirituale, dum homo videt saltem vbi Christus continetur, potestq; dici de huiusmodi audientibus sacrum: *Beati oculi, qui vident, quæ vos videris.* Quòd si illi non possunt videre oculo corporeo, id poterit dici: *Beati qui non viderunt, & crediderunt.*

De tertio præcepto Ecclesia.

C A P V T XI.

Peccata tua sacerdoti proprio, aut alteri cum eius facultate, singulis annis confiteor. Tertium præceptum est, confessio. Et quia multa diximus in libro 3. pauca modo attingemus.

Primum est, præcepto confessionis, omnes habentes vsuræ rationis, cuiuscumque ætatis, sexus, & conditionis sint, obligari sub peccato mortali, vt habetur e. omnis vtriusq; sexus, de pœnit. & remiss. Hoc autem præceptum non obligat, nisi ad confitendum omnia mortalia, quæ homo memoria consequi potest. Venialia non sunt de necessitate confessionis, quamuis vtile & sanctum cõsiliu sit, confiteri ea, præsertim quando mortalia desunt. Obligatio hæc est, semel in anno confitendi, adeò quòd, qui confessus iam est in Natali, aut alio anni tempore non teneatur confiteri in Quadragesima, nisi velit communicare: tunc enim, si post confessionem præcedentem mortaliter peccauit, iterum debet confiteri. Quòd si non mortaliter peccauit, aut non debet sumere Eucharistiam, non tenetur; quamuis propter scandalum, si aliquando sequitur, præsertim si communicare vult, teneatur accedere ad confessionem, & confiteri venialia, aut dicere se non habere materiã necessariam confessionis. Aliquando autem tenetur homo statim post mortale confiteri.

Primò, quando est mortis articulus, aut periculum mortis; vt, qui intrat mare, bellum; aut mulier, quæ est prope partum.

Secundò, quando probabiliter credit, quòd nisi tunc confiteatur, non habebit illo anno copiam sacerdotum, seu Confessariorum.

Ter-

Tertiò, quando vult sumere Eucharistiam, & est conscius mortalis peccati.

Quartò, quando vouit, aut in iniuncta pœnitentia habet, pluries, & statutis temporibus in anno confiteri. Extra hos casus solum tenetur semel in anno: & quamuis non sit tempus determinatum, tamen propter communionem consuetudo obtinet, vt fiat in Quadragesima, non tamen obligat eum, qui alias est confessus, nec iterum mortaliter peccauit, vt diximus. Ista autem confessio est cum Confessario proprio facienda. Vocamus autem proprium in presenti, vnum ex tribus, aut qui ex officio habet facultatem absoluendi, vt Prælatus, & Parochus, aut commissione superioris Episcopi, aut Pontificis, qualem habent multi religiosi, aut ex facultate pœnitenti cõcessa: multi enim pœnitentes per priuilegia, aut diplomata, seu bullas, possunt sibi eligere Confessarios proprios, quocumque modo sit proprius, satis est ad audiendas confessiones. Plura hic dici poterant de confessione, sed vide quæ dicta sunt libro tertio. Nunc autem, quòd vile sit frequenter confiteri in anno, immò in mense, ostendam ex multis notandis vtilitatibus quæ proueniunt ex hoc, inter quas aliquot recensabo.

Prima est gratiæ augmentum: quoties enim homo confitetur, si debito modo accedat, si in peccato est, consequitur gratiam & peccati remissionem; si autem est in gratia, consequitur augmentum gratiæ. Vnde, si quater in mense confitetur, quater etiam augetur gratia, & si pluries confitetur, pluries augetur gratia. Quanti autem valoris sit gratia, vix potest cognosci, hoc tamen est certum, eligibilem esse minimum gradum gratiæ, quàm possidere perpetuò vniuersum orbem, & in altero mundo datur maior gloria essentialis, duratura in æternum, ei, qui in hoc mundo maiorem habet gratiam.

Secunda vtilitas est, remissio pœnæ temporalis: quoties enim homo confitetur, ei remittitur pars pœnæ peccati soluendæ in purgatorio. Si autem quis consideret, quàm acerba sit pœna purgatorii, suam profecto damnabit negligentiam, & ad hoc sacramentum pluries accedet: hoc enim certum est, nullam in hoc mundo a quouis crudelissimo tyranno posse pœnam corporalem infligi, quæ adæquet minimam, quam anima patitur in Purgatorio.

Tertia est, inimicus debilitatur: Dæmon enim multum in-

surgit contra hominem, dum peccata secum recondita habet, nec med. co spirituali aperit, iuxta illud: *Quoniam taci iniecerant, uerunt ossa mea.* At cum homo ad confessionem confugit, timet Daemon, nec audet accedere ei, qui omnes eius suggestiones Confessario manifestat. Caro etiam multum succumbit spiritui, propter augmentum gratiæ quod habet anima ex frequenti confessione.

Quarta utilitas est, peccatum non ita fortiter radicitur in anima. Hoc dico propter aliquos, qui frequenter solent in mortale aliquod prolabi; & quamuis modo confitentur, iterum solent in idem peccatum recidere ex aliqua fragilitate. Istis profectò frequens confessio hoc præstat, quòd illud peccatum semel commissum, nisi pœnitentia & confessione deleteretur, adeò frequenti, fortius animæ in hæreret, alijsq; superuenientibus, in habitum quendam difficillimum postea ad expellendum, transiret: at confessio ista impedit radicationem & emendationem facilius & citius consequitur. Unde legimus de illo, qui duas ollas luto plenas habuit, vnã singulis diebus mundabat, & iterum luto implebat, alteram multo tempore purã reliquit; postea, cum ab hac lutum extrahere vellet, vix potuit, nisi ollam rumpere.

Quinta utilitas est: nam, cum ex frequenti confessione pluries sit in gratia, plura bona opera facit in gratia; & licet postea peccet, tamen, cum iterum redit ad gratiam, illi restituuntur bona illa opera, quæ per peccatum mortificata erant. At opera in peccato facta, numquam sunt meritoria vitæ æternæ, licet homo ad gratiam redeat. Quòd si est in gratia semper, cum illi augeatur gratia per confessionem, eadem opera bona sunt magis meritoria, quæ non essent, si in tanta gratia homo non esset.

Sexta, minus est expositus periculo, qui sæpè confitetur: nam, si sæpè peccat, sæpè est in gratia: facilius autem est mori in gratia ei, qui sæpè eam habet, quam ei, qui raro.

Septima est, homo suam melius scrutatur conscientiam: isti enim qui semel in anno confitentur, vix tertiam partem peccatorum confitentur.

Octaua, liberatur homo à graui fastidio & timore: qui enim raro confitentur, cum tempus confitendi aduenit, dolores parturientis sibi pati videntur, & magna angustia & timore semper procrastinant, vsque in diem vltimum Quadragesimæ; & quod peius est, aliquando negligunt præceptum Ec-

clesiæ:

eleſtæ: & quod adhuc peſſimum, in mortis articulo ad eam magna hac anguſtia premuntur, ut aliquando deſperent.

Ultima eſt, qui in gratia eſt, conſerua ut multum in ea per confeſſiones frequentes: homo enim eſt magis illuminatus, ut ſe cognoſcat, & ea, quæ nocent animæ, intelligat. Multa alia bona frequens confeſſio homini affert, ſed iſta enarraſſe ſufficiat. Hęc & alia experietur, qui conſilium hoc opere compleuerit.

De quarto præcepto, quid ſit Euchariftia.

CAPVT XII.

Quartum præceptum Eccleſiæ, eſt præceptum communionis, puta ſumptionis Euchariftiæ. Eſt ergo breuiter conſiderandum, quid ſit Euchariftia. Videtur autem ſic poſſe deſcribi, *ſpecies ſenſibiles panis, & vini, & corpus, & ſanguinem Chriſti ſignificantes, & realiter continentes.* In qua deſcriptione ſunt tres partes.

Prima eſt, *ſpecies ſenſibiles panis & vini.* Vocamus ſpecies, accidentia ipſa, quæ erant panis, & vini, nempe quantitatem, odorem, ſaporem, colorem, quæ omnia ſenſu percipiuntur.

Secunda pars eſt, *corpus, & ſanguinem Chriſti ſignificantes*: iſta enim accidentia ſunt ſigna quædam; corporis quidem Chriſti, ipſæ ſpecies panis; ſanguinis autem, ipſæ ſpecies vini ſigna ſunt.

Tertia pars eſt, *realiter continentes.* Non enim illæ ſpecies habent ſignificare tantum corpus & ſanguinem, ſed verè continent ipſa: ſub ſpeciebus enim panis realiter Chriſti corpus eſt; ſub ſpeciebus vini, realiter ſanguis Chriſti eſt. Totum ergo hoc, nimirum ſpecies prædictæ, corpus & ſanguinem Chriſti continentes, & ſignificantes, dicitur ſacramentum Euchariftiæ. *ivx xp qis* autem, idem eſt Græcè, quòd Latinè gratiarum actio. Hoc autem ſacramentum dicitur Euchariftia, quia eſt unum grande & inſigne beneficium, propter quod Chriſto Domino perpetuas gratias agere debemus. Eſt autem notandum, quòd in hoc ſacramento, Catholicus debet ſecundum fidem has quatuor veritates recipere, quæ habentur ex Concilio Tridentino ſeſſ. 13.

Prima eſt, ſub illis ſpeciebus, non eſſe poſt conſecrationem,